

Съотношението между пространството и граничната линия е следното:

На 1 км. гранична линия се падат 47·8 кв. км. пространство.

На 1 км. морски бръг се падат 331·5 кв. км. пространство.

Орография. Почти през сръдата на България, съ посока от запад към изток, се протяга низината на р. Марица. Сама за себе си тази низина, оградена от север, запад и юг с високи планини, представлява един засебен географски свѣтъ, една засебна географска единица. Въ сщцото време тази низина отдѣля две планински системи, съвсемъ отлични една от друга. На север се протяга най-дългата и цѣлостна българска надиплена планинска верига — *Стара планина*. Освенъ за северна ограда на Маришката низина, Ст. планина служи за ограда и на високата югозападна българска планинска земя. Безъ прекъсвания Стара планина допира единия си край въ морския бръгъ, а съ другия свършва въ долината на р. Тимокъ на запад. Нейниятъ гребенъ има приблизително 500 км. дължина. Къмъ северъ нейнитѣ склонове се понижаватъ, диплитѣ ставатъ се по-плитки и получаватъ съвсемъ слаба вълнообразна структура. Така тѣ преминаватъ въ широката *Дунавска Столова земя*. Къмъ югъ склоноветѣ на Ст. планина свършватъ стръмно, особено въ сръдната част, дето задъ тѣсната ивица отъ надлъжната хлътнатина, заета отъ горнитѣ части на долините на Стрема и Тунджа, преминава въ зоната на преходнитѣ къмъ Родопската система български планини. Това сж *Ихтиманска Сръдна гора*, сщцинската *Сръдна гора*, *Караджа Дагъ* или *Сърнена гора*, а още по-наизтокъ *Тунджанския масивъ*, дето влизатъ всичкитѣ планински възвишения отъ източната ограда на Пловдивското поле до морето.

Южно отъ Пловдивското поле, отъ устието на р. Арда до долината на р. Струма, се разтила широкитъ и високъ *Рило-Родопски масивъ*. Отъ сръднитѣ български планини и отъ планинитѣ на Югозападна България този масивъ се отдѣля отъ ясни тектонични и морфологични граници. Въ него влизатъ най-широкитѣ и най-високи български планини, именно: *Рила*, *Пиринъ* и *Родопи*.

Презъ долината на Струма на запад се издигатъ *Осоговската планина*, *Влашка планина* и продължението имъ до Струмишкото поле.

Между Ихтиманска Сръдна гора и границата и южно отъ Зап. Ст. планина се разтила планинска земя, характерна по това, че тукъ нѣма опредѣлени планински системи, а само отдѣлни ядра, между които се разтилатъ множество високи полета. Почти въ сръдата на този планински свѣтъ се издига като широкоосновенъ пресѣченъ конусъ *Витоша планина*. Тя е вжзелъ на по-голѣмата част отъ планинскитѣ разклонения на Ю.-зап. България, а сщцо важенъ хидрографски центъръ. Около нея се впитатъ горнитѣ басейни на две голѣми български долини — на Струма и на Искъръ, които се отводняватъ въ две различни морета.

Западно отъ Витоша, отъ Ст. планина до Кюстендилското поле, се разтилатъ *планинитѣ на Краище*, които при в. Руй, на югославянската граница, стигатъ най-голѣмата си височина.

Макаръ и да е непрекъснатата верига, въ Стара планина, излизайки отъ тектонични и геоморфологични форми, се различаватъ три типични дѣла: западенъ, сръденъ и източенъ.

Западна Стара планина заема пространството между долината на Тимокъ и Арабаконашката седловина. По-голѣмо е разпространението на гънкитѣ и къмъ югъ, отколкото къмъ северъ. Поради това тя има по-стръмни севернитѣ си, а по-слабо наклонени южнитѣ си клонове. Почти въ най-широкото си мѣсто се пресича напреки отъ пролома на р. Искъръ.

Rapport entre la superficie totale et la ligne frontiere:

A 1 kilomètre de la ligne frontlière correspondent 47·8 kilomètres carrés de superficie.

A 1 kilomètre de la côte correspondent 331·5 kilomètres carrés de superficie.

Orographie. Presqu'au centre de la Bulgarie s'étend, avec une direction de l'ouest à l'est, la basse vallée de la Maritza entourée, au nord, à l'ouest et au sud, par de hautes montagnes représentant un monde géographique particulier, un ensemble géographique spécifique. Cette vallée sépare, en même temps, deux systèmes montagneux très différents l'un de l'autre. Au nord de cette vallée, s'étend la plus longue chaîne plissée Bulgare, *Stara-Planina*, qui ferme au nord la vallée de Maritza et la terre montagneuse de la Bulgarie de sud-ouest. *Stara-Planina* s'étale continuellement et de l'une de ses extrémités atteint la mer Noire et de l'autre — la vallée du Timok. Sa crête a une longueur près de 500 kilomètres. Ses versants bas du nord, aux plis moins profonds et d'une ondulation à peine aperceptible, se confondent avec l'immense *terre tabulaire du Danube*. Au sud, ses versants deviennent escarpés, surtout dans la partie centrale, où, derrière un entoncement longitudinal occupé par les parties supérieures des vallées de Stréma et de Toundja, se confondent avec la zone des montagnes transitoires appartenant au système de la Rhodopa, tels que *Sredna-Gora d'Ihtiman*, *Sredna-Gora proprement dite*, *Karadja-Dag* ou *Sarnéna-Gora* et, plus à l'est, le *Massif de Toundja*, formé par toutes les montagnes s'allongeant de la plaine de Plovdiv à la mer.

Au sud de la plaine de Plovdiv, de l'embouchure de la rivière Arda jusqu'à la vallée de la Strouma, s'élève le massif large de Rilo-Rhodopa. A partir des montagnes centrales bulgares et de celles de la Bulgarie sud-ouest, le massif est séparé brusquement par des limites tectoniques et morphologiques distinctes. Ce massif comprend les montagnes les plus hautes et les plus larges de la Bulgarie, telles que celles de *Rila*, *Pirin* et *Rhodopa*.

A l'Ouest de la vallée de Strouma s'élèvent la montagne d'*Ossogovo*, de *Vlachka* et leurs ramifications jusqu'à la plaine de Stroumitza.

Entre la montagne de *Sredna-Gora d'Ihtiman* et la frontière, et au sud de la partie occidentale de *Stara-Planina*, s'étend une terre montagneuse qui se caractérise par ce qu'on n'y voit pas de systèmes montagneux déterminés, mais seulement des hauteurs isolées, entre lesquelles se trouvent plusieurs plaines élevées. Presqu'au milieu de ce monde montagneux s'élève, comme un cône massif coupé, à base très large, la montagne de *Vitocha*. Elle est le noyau de la plus grande partie des ramifications montagneuses de la Bulgarie sud-ouest et, en même temps, un centre hydrographique important. Près d'elle s'entrelacent les bassins supérieurs des deux grandes vallées bulgares, celles de Strouma et d'Isker, qui se déversent dans deux mers différentes.

A l'ouest de *Vitocha*, de *Stara-Planina* jusqu'à la plaine de *Kustendil*, s'allongent les montagnes de *Kraïchté*, qui, au sommet de Rouy, à la frontière Yougoslave, atteignent leur plus grande hauteur.

Quoiqu'elle soit une chaîne continue, *Stara-Planina*, tectoniquement et morphologiquement, se divise en trois parties typiques: occidentale, centrale et orientale.

Stara-Planina occidentale occupe la superficie entre la vallée de Timok et le défilé d'*Araba-Konak*. L'étendue de sa plissure est plus grande vers le sud que vers le nord; aussi, a-t-elle ses versants du nord plus escarpé que ceux du sud. Presque dans sa partie la plus large, elle est coupée transversalement par l'entfoncement de la rivière d'Isker.

La partie centrale de *Stara-Planina* s'étend à l'est du défilé d'*Araba-Konak* et atteint le point de *Démir-Kapou*, où sa ligne de partage des eaux se ramifie pour se prolonger aussi vers les montagnes du massif de